

Høring - forslag til nytt vurderingsuttrykk på kompetansebeviset for elever med IOP

Uttalelse - Norsk Forbund for Utviklingshemmede

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via e-post
Innsendt av	Ingvild Østerby
Innsenders e-post:	*****
Innsendt dato	21.12.2023
Hvilken organisasjon?:	Norsk Forbund for Utviklingshemmede Organisasjon (Privat)
Stilling	Juridisk rådgiver

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Høring om endringer i føring av kompetansebevis for elever med IOP og avvik fra læreplanen i faget

Avsender: Divisjon for læreplan og vurdering/avdeling for opplæringsloven

1. OM HØRINGEN

Vi sender på høring et forslag om å endre vurderingsuttrykk som føres på kompetansebeviset for elever som har individuell opplæringsplan og avvik fra kompetansemål som gjør at læreren ikke har vurderingsgrunnlag i fag. Vi foreslår å erstatte dagens "ikke vurderingsgrunnlag" (IV) med "fullført opplæring etter individuell opplæringsplan" (FI) for disse elevene, men spør også om høringsinstansene har andre forslag til vurderingsuttrykk.

Vi sender forslaget på høring med frist for å uttale seg onsdag 3. januar 2024. Våre høringer er åpne for alle, og alle som ønsker det kan uttale seg.

2. BAKGRUNN

Kunnskapsdepartementet ba i oppdrag 2023-014 Utdanningsdirektoratet om å utrede og foreslå alternativer til å føre vurderingsuttrykket «ikke vurderingsgrunnlag» (IV) i rubrikken for karakter på kompetansebeviset, i tilfeller der eleven har individuell opplæringsplan (IOP) med avvik fra kompetansemålene i læreplanen som gjør at læreren ikke har grunnlag for å sette karakter i faget.

Bakgrunnen for oppdraget er at selv om vurderingen av elevens oppnåelse av individuelle mål skal beskrives på kompetansebevisets vedlegg, kan det virke misvisende at det på kompetansebeviset står IV i rubrikken for karakter. Selv om kompetansen til elevene ikke kan vurderes mot kompetansemålene i ordinær læreplan, kan elevene både ha deltatt i all opplæring og ha fått vurdert måloppnåelsen etter sin IOP. Det kan derfor oppleves som negativt og misvisende for disse elevene at det står «Ikke vurderingsgrunnlag» (IV) i karakterrubrikken på kompetansebeviset.

3. DAGENS REGLER

Elever som har enkeltvedtak om spesialundervisning i ett eller flere fag i videregående opplæring, skal ha IOP, jf. opplæringsloven § 5-5, jf. § 5-1. Det fremgår av forskrift til opplæringsloven (heretter forskriften) og forskrift til privatskoleloven § 3-14 at alle elever, også elever med IOP, skal vurderes opp mot kompetansemålene fastsatt i læreplanen for faget.

Noen elever har imidlertid IOP-er som avviker fra kompetansemålene slik at læreren ikke har vurderingsgrunnlag og dermed ikke kan sette karakter i faget, jf. forskriften § 3-3 og forskrift til privatskoleloven § 3-3. Disse får ført IV (ikke vurderingsgrunnlag) på kompetansebeviset. I tillegg skal denne merknaden føres på kompetansebeviset: «Der elevens individuelle opplæringsplan ikke gir grunnlag for standpunktkarakter etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet, er dette markert med (IV) «Ikke vurderingsgrunnlag» i standpunktrubrikken.»

Videre følger det av forskriften § 3-44 og forskrift til privatskoleloven § 3-43 at kompetansen til eleven skal dokumenteres på kompetansebeviset. Dette følger av et vedlegg.

4. VÅR VURDERING

4.1. IV ELLER ANDRE EKSISTERENDE VURDERINGSUTTRYKK

Vurderingsuttrykket IV viser ikke hvilken kompetanse eleven har oppnådd, kun at eleven ikke kan vurderes etter kompetansemålene i læreplanen. Dette er samme uttrykk som gis dersom elevene f.eks. har mye fravær fra opplæringen. Vi mener derfor at IV ikke gir et godt inntrykk av elevens deltakelse i opplæringen og foreslår derfor ikke å gå videre med dagens ordning.

Vi mener at andre eksisterende vurderingsuttrykk, som «bestått» eller «godkjent» ikke kan brukes for elever som har en IOP som avviker fra læreplanen slik at de ikke kan få standpunktkarakter. Dette har sammenheng med bruken av disse uttrykkene i dag, og at faget rent faktisk ikke vil være bestått opp mot kompetansemålene i læreplanen.

4.2. FULLFØRT OPPLÆRING ETTER INDIVIDUELL OPPLÆRINGSPLAN

Vi foreslår derfor å opprette et nytt vurderingsuttrykk som heter FI «fullført opplæring etter individuell opplæringsplan».

Vi mener det kan bli misvisende å fremstille endringen som et unntak fra regelen i forskriften § 3-3, fordi elever som ikke får opplæring opp mot kompetansemålene i læreplanen fortsatt vil kunne mangle vurderingsgrunnlag, jf. forskriften § 3-3.

Vi foreslår at det kommer fremav forskriften § 3-44 siste ledd at denne elevgruppen skal få ført «fullført opplæring etter individuell opplæringsplan» på kompetansebeviset. Vi foreslår at dette slås sammen med det som allerede står om føring av kompetansebevis for denne elevgruppen i dag.

I dag står det at kompetansen til disse elevene skal dokumenteres på kompetansebeviset. Vi foreslår at det presiseres at kompetansen skal dokumenteres i et vedlegg til kompetansebeviset, slik regelen i dag er forstått og omtalt i veiledning.

Vi foreslår i tillegg at det tas inn i føringsskrivet at det skal føres ordinær fagkode med tilhørende årstimetall og FI i rubrikken for standpunktvurdering, samt en merknad som forklarer karakteruttrykket på kompetansebeviset. Vi foreslår at samme vurderingsuttrykk brukes dersom opplæringen i fagene har store avvik fra ordinære læreplaner, og man fører all opplæringen med én fagkode for hvert år i opplæringen.

5. VÅRT FORSLAG

Vi foreslår at forskrift til opplæringsloven § 3-44 siste ledd og forskrift til privatskoleloven § 3-43 siste ledd skal lyde:

«Elevar i vidaregåande opplæring med individuell opplæringsplan som ikkje gir grunnlag for å fastsetje standpunktkarakter, skal få ført på kompetansebeviset at dei har fullført opplæringa etter individuell opplæringsplan. Kompetansen til eleven skal dokumenterast i eit vedlegg til kompetansebeviset.»

Merknad til ny forskrift til opplæringsloven § 3-44 siste ledd og ny forskrift til privatskoleloven § 3-43 siste ledd:

Alle som har individuell opplæringsplan med avvik fra ordinær læreplan slik at det ikke er grunnlag for å fastsette standpunktkarakter, skal få ført at de har «fullført opplæring etter individuell opplæringsplan» (FI) på kompetansebeviset. Det innebærer at det ikke er et skille mellom fullført og ikke fullført individuell opplæringsplan. På vedlegget til kompetansebeviset skal det gå frem hvilken opplæring eleven har fått og hvilke individuelle mål som er nådd.

6. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Å innføre et nytt uttrykk som skal føres på kompetansebeviset innebærer ikke økonomiske konsekvenser.

Vi foreslår at den nye regelen skal gjelde fra og med våren 2024. Dette betyr at elever som også har sluttvurderinger fra før regelen trer i kraft, vil få kompetansebevis der enkelte fag er ført med IV mens andre fag er ført med FI. Det nye uttrykket vil medføre noen administrative konsekvenser, da både fylkeskommuner og skoler må få med seg at det er en praksisendring i føringen. Det innebærer at Utdanningsdirektoratet må informere godt om disse endringene i god tid før kompetansebevisene skal utstedes, og endre eksisterende informasjon, slik at endringen ikke fører til mye feilføring.

Med tanke på tilbakemeldingene som har kommet på dagens føring, mener vi at en endring vil være til det beste for elevene, ved at kompetansebeviset med vedlegg gir et mer riktig bilde av elevens oppnådde kompetanse.

? **Støtter dere forslaget om at det skal følge av forskriften § 3-44 siste ledd at elever i videregående opplæring med individuell opplæringsplan som ikke gir grunnlag for å fastsette standpunktkarakter, skal få ført på kompetansebeviset at de har fullført opplæringen etter individuell opplæringsplan (FI)?**

Ja

Det er viktig at det kommer tydelig frem at denne elevgruppen har fullført videregående opplæring med IOP, og har opparbeidet seg kompetanse, selv om kompetansen ikke oppfyller læreplanmålene.

? **Hvis dere ikke støtter forslaget, har dere forslag til et annet uttrykk enn FI som kan erstatte IV som vurderingsuttrykk for denne elevgruppen?**

Ja

Vi støtter at fullført opplæring etter individuell opplæringsplan er dekkende betegnelse. For de som ikke er en del av opplæringssektoren kan forkortelsen FI være et ukjent begrep. Vi legger til grunn at forkortelsen vil være forklart i vitnemål/kompetansebevis. Hvis man ønsker å bruke en benevnelse som er lettere å forstå kunne man ha brukt forkortelsen IOP i stedet.

Støtter dere at det presiseres i forskriften § 3-44 siste ledd at kompetansen til eleven skal dokumenteres på et vedlegg på kompetansebeviset?

Ja

NFU støtter at det presiseres i forskriften § 3-44 sist ledd at kompetansen til eleven skal dokumenteres på et vedlegg til kompetansebeviset. Vi mener også at det bør utarbeides en mal eller en veileder som konkret forklarer hvordan et slikt vedlegg skal utformes, slik at alle elever får med seg likeverdig dokumentasjon etter endt utdanning.

Vi ser at det er store forskjeller i hvordan skoler formulerer og jobber med IOP gjennom skoleåret. Vi er bekymret for at den ulike praksisen skal videreføres i dokumentasjonen på oppnådd kompetanse i grunnskole og i videregående skole. Derfor er det behov for klare føringer om hvordan et slikt vedlegg om oppnådd kompetanse skal utformes.

Med hilsen

Cathrine Børnes
avdelingsdirektør

Hedda B. Huse
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent